

De Heraut

VAN DE

Gerreformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 23 Juli 1893. N°. 813.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Amsterdam.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f. 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaars, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam. Advertentie: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elke regel meer 15 Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verslagen van Vereenigingen 10 Cent per regel.

„Want de goedertierenheid des Heeren is in der eeuwigheid.”

Loof den Heere want Hij is goed; zijn goedertierenheid duurt in eeuwigheid. Psalm 136: 1.

Hij leest niet licht, hij zingt niet gemakkelijk, die Psalm met het referent als de 136ste in onze bundel staat.

Hij maakt allicht den indruk van langdradig, hij geeft ongemerkt een gevoel van eenzaamheid te zijn, met dat zes en twintig maal wederkerend refrein: „Want zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid,” dat elk vers besluit en van menig vers meer dan de helft van den inhoud uitmaakt.

Gemakshalve waren er dan ook wel, die dat referent, na het drie- of viermaal gelezen te hebben, maar oversloegen. Het was toch altoos hetzelfde. Als het luiden van een klok, die altoos denzelfden klank geeft. Wat er ook voortgaat, altoos hetzelfde besluit: „Want zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.”

Vooral klinkt het dan zoo vreemd, als het heet: Sion, den koning der Ammonieten, want zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid. En Og, den koning van Basan, want zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Ge moet zoo hoog staan, om zulk een psalm te kunnen genieten. Hoog, niet in eigen verheffing, maar hoog, doordien ge van uzelfen afziet, en inleest in de nooden van Gods volk alle eeuwen door; en het voelt, hoe, als Sion en Og getrouwe haddeden, Israël zou zijn uitgedeld, en David nooit zijn psalm had gezongen en de Christus nooit zou geboren zijn.

Sion en Og, die geducht gewapende koningen, met hun sterke legers, waartegenover Israël, bijna zonder wapens, zoo goed als weerloos stond.

Het scheen, dat Israël moest ondergaan. En toch, zie, als door een wonder viel het anders uit. Sion en Og werden de één na den ander zóó geslagen, dat ze nimmer het hoofd meer opstaken. En Israël trok hun erve binnen. Want Gods genade was op de eeuwen berekend. Zijn Christus moest komen, en om dien Christus moest Israël er zijn, en opdat Israël er zijn zou, moest Sion en Og uitgedeld.

En zoo is het geschied door het wonder bestel van Jehovah, Israëls Bondsgod, omdat zijn goedertierenheid de eeuwen beheerscht, en waarlijk in der eeuwigheid.

En zeg nu niet, dat een enkel maal die goedertierenheid des Heeren, die in der eeuwigheid is, groot te maken, toch genoeg ware.

Ge herinnert u misschien die tot Christus bekeerde negers en negerinnen uit Amerika, die vóór jaren hier te lande, hun verlossingsliederen zongen.

Een dier liederen bestond bijna uitsluitend uit de eendubbele herhaling van *I'm redeemed, I'm redeemed, I'm redeemed*, aldoor, in altoos nieuwe toonen; wat zeggen wil: *ik ben verlost, ik ben verlost, ik ben verlost*.

Dat, ze niet slechts als slaaven en slaavin-vrijgekocht, maar nu ook als zondaren en zondaresen door het bloed van den Zoon Gods verlost, verlost voor eeuwig waren, vonden deze negers en negerinnen iets zoo groots, iets zoo rijks, en onuitsprekelyk, dat ze er niet van zwijgen konden, en in overvloedigen dank maar aldoor hun verlossingslied uitgalden. Schier zonder einde, altoos door, dat *I'm redeemed, I'm redeemed*.

En zoo nu moet ge ook Psalm 136 verstaan, waarin een vroem zanger zijne aanbidding voor Jehovah uitstort.

Dat één machtige werk der genade brengt hem in verrukking. Verwondering grijpt hem aan bij het indenken, hoe zijn trouwe Bondsgod alle eeuwen door, Israël, dat telkens weg scheen te zijn, altoos weer uitredde. Hij tuurt en gluoert in dat wonder Godsbestel, dat één raad des heils in alle eeuwen doorsteet.

Niet omdat Israël zijn God zoo liefhad, of het verdiende, maar tegen Israëls afval en bittere zonde in, alleen omdat in Hem de bron van alle goedertierenheid was.

Een goedertierenheid, aan geen plaats noch tijd gebonden, door geen menschelijke verharding gestuit in haar heerlijken loop. Een goedertierenheid, die goddelijk en hemelsch, en daarom oneindig in haar aanzwelling is.

En nu kan hij het niet inhouden, hij moet het uitgalmen, uitgalmen schier zonder einde: „Loof toch den Heere, want Hij is goed, want zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.”

Nu is het waar, dat de Oostersche volken, zooals men het ook aan die negers zag, meer dan wij, westerlingen, tot die aan bezwijming grenzende aanbidding van nature geneigd zijn.

Wij zijn meer verstoofd van aard, terwijl een Oosterling zich meer en dieper door één besel, door één gewaarwording, door één bezield gedachte laat aangrijpen. Wij zijn meer geneigd om te redeneeren, en komen er zoo zelden toe, om eens in den stroom van een ons overmeesterend gevoel onder te gaan.

Vandaar dat onze aanbidding zoo zwak, en zoo ondiep, en zoo kort van duur is.

Zelfs ons bidden is meestal veel te veel een redeneering, een opsomming van vragen, een openhooping van beden; en niet het minst de voorbeding waar anderen medebidden, mist onder ons zoo vaak het eigenlijke karakter van vrome verliesing van zich zelf in de verwonderende verheffing van de deugden van het eeuwige Wezen.

Maar juist daarom heeft God dan ook niet aan een Westersche natie, maar aan een Oostersche volk *zijn woorden toevertrouwd*. Alleen zoo kon de indruk van zijn majesteit diep opgevangen, warm gevoeld en rijk vertolkt worden.

Niet Israël, zoo als het thans is, dat door niets zoo zeer als door zijn werktuigelijke gebedsprekerij verraadt, hoe diep het aan zijn luister ontzoon.

Maar het oude, echte Israël, wij die in Israël den Heere vreesden, en die van Godswege bezield en geroepen waren, om aan de kerk aller eeuwen, de mystiek der aanbidding, het geheimnis van Gods verborgen omgang te leeren.

En zoo nu ook is die 136e psalm, een

psalm die ons het mysterie der aanbidding ontsluit.

Een zich zelf vergeten en verliezen, om eeuwiglijk te staren op het heil dat Jehovah alle eeuwen door gewrocht heeft, en nu in heilige verrukking het altoos weer uitgalmen: Loof den Heere, want zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Goedertierenheid is nog iets anders dan goedheid, en iets anders dan erbarming.

Goedertierenheid is genade, maar een genade, die u uit Gods wezen, uit Gods natuur, uit de Goddelijke geaardheid, als we ons zoo mogen uitdrukken, als uit haar bron, toestroomt.

Het is genade, het is heil, het is redding, maar die genade, dat heil, die redding, niet buiten God om, maar in verband met zijn Goddelijk aansijn, wezen en bestaan.

Het heil, niet zoals het door u genoten wordt, maar als een goudstroom van licht en liefde en leven uit God uitvloeit, en juist zoo door zijn aanbiddelijke schoonheid in verrukking brengt.

„Uw goedertierenheid,” zooals de psalmist elders zingt, „is beter dan het leven; mijne lippen zouden u prijzen.”

Maar juist daarom moet de goedertierenheid dan ook uitgesproken, uitgezongen, in heiligen jubel verheerlijkt en groot gemaakt.

Het is niet genoeg, dat ge die goedertierenheid erkent, en uw verborgenheid er Amen op zegt. God gal u ook de lippen, ook uw tong, ook uw menschelijk stem in uw keel. En daarom wil de Heere, dat het er bij u uitkome. Tegenover het woord van vloek, dat de wereld uitgilt, moet het woord van prijs en lof van al zijn gunstgenooten staan.

Hoer maar hoe het in Psalm 118 ons wordt toegeroepen:

1. Dat Israël nu zegge, dat zijn goedertierenheid in der eeuwigheid is.

2. Het huis van Aäron zegge, dat zijn goedertierenheid in der eeuwigheid is.

3. Dat degenen die den Heere vrezen nu zeggen, dat zijn goedertierenheid in der eeuwigheid is.

Het mag niet ingehouden, het moet in woord en klank weergegeven. Hem tot eeuwiggen prijs moet de naam des Heeren over heel de aarde „rollen uit der vromen mond”, gelijk het in Psalm 8 zoo rijk berijmd is.

En daarom moogt ook gij niet zwijgen, maar moet ook uw stem zich in het koor der aanbidding mengen.

„Zal liefde en lof voor hem ten offer mengen, moet de grondtoon van uw vromer zielebestaan zijn.”

En als het dan zoo eindeloos heet, altoos weer: „want zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid, neen, dan is zes en twintig maal u niet te veel, maar eer te weinig bij het indenken en indrinken van die goedertierenheid des Heeren, die blijft, hoe ook de eeuwen wisselen.

Slechts één ding is daarvoor noodig, ge moet uw egoïsme ook in het heilige te boven komen.

Niet eeniglijk u met de vraag bezig houden, of gij zelf des eeuwiggen levens deelachtig zijt; want, hoe uiterst gewichtig die heel uw aanzijn beheerschende vraag

ook zij, de *ere Gods* en de *toekomst van zijn koninkrijk* is toch nog oneindig gewichtiger.

Kind van God moet ge zijn; en nu is dit juist het echt kinderlijke, dat het kind minder om zich zelf denkt, minder met zichzelf bezig is, maar stil tuurt op wat vader doet en moeder zorgt, en in de aanschouwing van hun macht en liefde gelukkig zijt.

En zoo nu moet ook gij, en in veel hooger zin, met de dingen uws Vaders bezig zijn, met zijn werk, met zijn bestel, met zijn deugden, met den luister van zijn voortreffelijkheid.

Dan eerst raakt uw ziel van zich zelve los, en wordt het ook bij u: „Wien heb ik nevens u omhoog, wat zou mijn hart, wat zou mijn oog op aarde nevens u toch lusten. Niets is er, waar ik in kan rusten.”

En vloeiit zoo het zalig gevoel der aanbidding over uw hart, en uit uw hart over uw mond en lippen, dan ja, vindt ge in die *eeuwige goedertierenheid* des Heeren ook uw persoonlijke zielsvertoosting.

Want immers, wat liefde u ook op aarde omringde, wat trouwe van menschen u ook gesteund heeft, wat innerlijke zielsverleving u ook bood aan wie u het dierbaarst op aarde waren, eens ontvalt dit alles u, en de ure komt waarin ge, van allen verlaten, eenzaam uw gang hebt te volenden door de vallei der Schaduwen des Doods.

En daarom is het zoo zalig, als in die ure u overschaduwen mag een goedertierenheid, die over graf en dood met u gaat, en als ge in uw sterven nog danken en loven en roemen moogt: „Want zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.”

KUYPER.

Voor Kootwijk's Scholen.

Ingekomen bij Ds. J. H. HOUTZAGERS, van den heer Kraay te Nieuk-Lekkerland f. 2.50. Bij den heer J. J. SEBRAND ingekomen, door tusschenkomst van den heer Wijenberg, van de vrienden te Apeldoorn, f. 73.60 uit het busje van den heer S. alhier, f. 5; door tusschenkomst van den heer Groshede f. 12 en van een onbekende broeder of zuster te Rotterdam f. 2.50.

Officiële Berichten.

Met verhoging uit het Kerkblad van 21 juli.

Kort verslag van de Provinciale Synode van Noord-Holland, gehouden 28 Juni, 5 en 6 Juli.

Het Moderamen wordt aldus samengesteld: Ds. Gispens, praeses; Ds. van Schelven, assessor; Ds. Wijmenga en Ds. Bosch scribae.

Inzake de Concept-regeling voor de opleiding van Dienaren des Woords wordt dit besluit genomen:

a. „De Provinciale Synode van Noord-Holland, hoewel niet geheel eenstemmig in haar oordeel, dat de Deputaten der Generale Synode van 1893 voldaan hebben aan het mandaat hun gegeven, is evenwel eenparig in hare waardeering van den arbeid der Deputaten, wat betreft de formele zijde van de door hen geboden stoffe.

b. „Zij is van oordeel, dat de voorgestelde

Concept-regeling door de Generale Synode niet aanvaard worde en dat in de verhouding van de Theol. School en van de kerkelijke examina op dit oogenblik geen ingrijpende verandering gebrach worde, maar behoudens hetgeen thans noodzakelijk regeling behoeft, alle verdere regeling uitgesteld worde tot er meer onderlinge eenheid bij de plaatselijke kerken, alsmede meer eenheid van inzicht en overtuiging aangaande het wenschelijke van nauwere betrekking tusschen de beide inrichtingen en van éénheid in de opleiding van Dienaren des Woords, in de kerken zelve openbaar worde.”

En ander voorstel, dat van 6 af luidde:

„De Prov. Synode is van oordeel, dat de voorgestelde Concept-regeling niet aanvaard worde, maar dat op samenwerking, niet ineen-smelting van de Theol. School, wat betreft de godgeleerde vorming en de Theol. faculteit, moet aangestuurd worden, wat haars inziens verkregen kan worden door het overbrengen van de beide inrichtingen naar één plaats en het benoemen van beiderzijdsche professoren aan beide inrichtingen” verkreeg 9 van de 19 stemmen.

5. In zake het Rapport over de „Huishoudelijke bepalingen” acht de Synode wenschelijk:

„Dat de Generale Synode zoo min mogelijk bepalingen make voor het kerkelijk leven b.v. punt 19, 40 en 63;

dat zij althans geen bepalingen make over aangelegenheden, die altijd aan de Kerkeraden en de Classes overgelaten zijn en ook overgelaten moeten worden, b.v. punt 1, 5, 14 en 26;

dat zij zich ook onthoude om in deze bepalingen op te nemen dogmatische en zedekundige uitspraken, b.v. punt 75, 78 en 82;

dat zij voorts onderscheid make tusschen advies en bindende bepalingen, b.v. punt 6, 25, 28, 30, 61, 84 en 85;

dat zij liever slechts enkele punten principaal afdoe dan dat ze zucht om alles af te doen leide tot een summier behandeling, b.v. punt 2, 3, 5, 8, 10, 14, 25, 26, 27, 49, 56, 73, 75, 78, 82, vooral omdat de genoemde punten nog al ingrijpende zaken bevatten;

en dat de Synode behandelde de punten, die het meest spoedeischend zijn, 5, 8, 14 en 56. De concept-actie tot ineen-smelting van de plaatselijke kerken keurt de Synode goed, behoudens één enkel punt, waarover sommige leden bezwaar waren en dat de Deputaten ter kennis der Generale Synode zullen brengen. Dit punt was „dat het financiële beheer der kerkelijke goederen wel onder den Kerkeraad zou staan, maar liefst niet, door den Kerkeraad zelf zou geschieden.”

7. Vier broeders hadden zich aangemeld om onderzocht te worden volgens Art. VIII der D.K. Bij een hunner, Br. Boeijsa van N. Scharwoude, meent de Synode de aanwezigheid van Singuliere gaven te kunnen constateeren.

Kort verslag van de Vergadering der Classis Breukelen, gehouden 6 Juli 1893 aldaar.

Wegens den minder goeden staat van gezondheid van Ds. Deet wordt naar toebeurt aan Ds. van Henten van Baambrugge het praesidium opgedragen.

Na afdoening van verschillende zaken wordt de Concept-regeling voor de opleiding van Dienaren des Woords in behandeling genomen en na eene opgewekte bespreking bij meerderheid van stemmen uit de drie voorstellen, nl. van Ds. Ochtman, Ds. Haan en Ds. Van Henten dat van den laatste verder overwogen.

Opnieuw kortelijk besproken wordt het bijna onveranderd aldus eenparig aangenomen als volgt:

„De Classe Breukelen, de Concept-regeling voor de opleiding van Dienaren des Woords

vianden in groote verzoeking gebrach om af te vallen, maar de Heere bewaarde hem. Op den daareven genoemden datum, het was Maandag, werd hij gebrach naar de groote markt voor de groote kerk van St. Jean, waar hij voor een ketter werd verklaard en door den vicaris van den aartsbischof van Lyon van zijn Roomsche priesterschap ontzet. Hierna werd hij aan de wereldlijke macht overgeleverd. Tot Allerheiligen sloot deze hem in een duister hol op. Toen ontving hij zijn vonnis; hij moest levend verbrand worden.

Eer hij zijnen laatsten gang naar het schavot deed, kreeg de martelaar wat te eten. Daar kwamen een tweetal Franciscaner monniken hem met allerlei rederwisten lastig vallen. Monier weerdte hen uit de Schrift, zoodat zij hem niet wisten te antwoorden, waarop zij hem uitscholden voor een gulzigard, die, ofschoon dicht aan de eeuwigheid staande, meer aan zijn buik dan aan zijn God dacht. Zacht en kalm hernam Monier, dat hij niet at om zijn buik te vullen, maar om het zwakke lichaam te sterken.

Omstreeks twee uur werd de martelaar naar de strafplaats gebrach. Op zijn verzoek kreeg hij vrijheid om God aan te roepen en te bidden.

Met een vroolijk gelaat betrad hij het schavot. Onderweg riep hem nog een voorbijganger toe: „Vaarwel in Christus!”, wat den stouten spreker zijn vrijheid kostte. Eer hij stierf gaf Monier verantwoording van zijn geloof voor al het volk, en sprak het Onze Vader uit. Daarop bond men hem met een keten aan een wipgal die, toen het vuur ontstoken was, omhoog werd getrokken. Geruimen tijd werd hij aan het vuur blootgesteld. Doch hij had onophoudelijk, zeggende: „Mijn God, mijn Vader!”, en aldus gaf hij zijn ziel aan God over.

DE GAAY FORTMAN.

De martelaren.

CXXVII.

CLAUDE MONIER VAN AUVERGNE.

Claude Monier, die eens behoorde tot Rome's priesters, was een geleerd man, geboortig uit St. Amond de Talende (arrondissement van Clermont) op drie mijlen afstands van Issouere van Auvergne. Eenigen tijd stond hij aan het hoofd in de openbare scholen van Issouere en Clermont, de hoofdstad van Auvergne.

Daar hij zijne leerlingen onderwees in de kennis van Gods Woord, trok hij de aandacht van velen. De vijanden der waarheid werden zijne vijanden en rustten niet, voordat zij hem het ambt van onderwijzer hadden ontnomen. Hij trok hierop Auvergne en andere omliggende plaatsen door en predikte overal het Evangelie der genade. Toen hierdoor eene vervolging tegen hem werd ingesteld, begaf hij zich naar Zwitserland. Daar vestigde hij zich te Lausanne, eene stad, die toen tot de jurisdictie van Bern behoorde. Na er eenigen tijd vertoefde en aan de studie gewijd te hebben, begaf hij zich naar Lyon, waar hij spoedig een klein schoolje had. Het onderwijs, dat hij den kinderen gaf uit Gods Woord, bracht hem in kennis met verschillende geloovigen, die genoegen schepten in zijne gesprekken. Velen hinner hebben later van hem getuigd, dat hij een stillen, ootmoedigen geest had, zijn leven goed was en zijn leer zuiver. Iedereen, met wien hij in aanraking kwam, hoorde van hem de blijde boodschap der genade.

Op zekeren Zondag van het jaar 1551 — men schreef toen den 2den juli — begaf Monier zich naar het huis

van een der geloovigen en ried hem aan te vluchten, aangezien er door de vijanden op hem geloerd werd. Zelf begeleidde hij den vriend. Nadat hij hem in veiligheid gebrach keerde hij in de woning van diens vrouw terug, ten einde haar te troosten. Nauwelijks was hij daar, of de schout met 7 agenten kwamen binnen, om den gevluchte te vangen. De vogel was echter gevlogen. In zijne plaats werd Monier gevangen genomen, daar de schout vermoedde, dat hij ook wel een ketter zou zijn. In den kerker zijnde schreef hij zelf een deel van zijn proces op en zond dat aan „al zijne broeders, zoo rijken als armen, die door God verkoren waren tot de erve der eeuwig zaligheid.”

In dien brief verhaalt hij, hoe hij dadelijk na zijne gevangenneming door den schout was ondervraagd, of hij geloofde aan de transsubstantie, aan het vagevuur en aan den paus als medehouder van Christus. Noch het een noch het ander was in de Schrift bekend, hernam de martelaar, daarom moest hij het verwerpen. Des anderen daags werd hij opnieuw ondervraagd of hij iemand in de stad kende en wat zijn werk was.

Om op de eerste vraag te antwoorden, noemde hij den naam van den man in wiens huis hij gevangen genomen was, en later, toen men hem met de pijnbank dreigde nog enkelen, van wie hij wist, dat zij buiten het bereik van den rechter waren. Men vroeg hem nog naar anderen, bij name genoemd, maar hij maakte zich er niet een ontvankelijk antwoord af. Intusschen vermaande hij de broeders br. Dimont te raden voorzichtig te wezen. Ook Creno deed beter van heen te gaan. Toen de schout hem in tegenwoordigheid van een drietal geestelijken vroeg naar zijn gevoelen omtrent de geloven, de heiligen, de groetenis van Maria, de beelden en de vastgestelde gebedsduren, antwoordde hij geheel naar de Schrift. Eenige dagen daarna werd hij weer geroepen voor den rechter, maar hij bleef bij zijn gevoelen. Ziende zijn standvastigheid, hielden de vijanden op met te ondervragen.

In den elfden brief, waarin Monier het bovenstaande verhaalt, schrijft hij ook aan zijne broeders over de ware vrijheid en dienstbaarheid aan den Heere, over den troost onder het kruis, over den strijd van het vleesch tegen den geest. Eindelijk wijst hij op de macht en het werk van den Antichrist en zijne handlangers, wien het alleen te doen was, om de kerke Gods te verstoren. Wapent u dan, broeders, zoo roept hij hun toe, met de wapenrusting Gods, het schild des geloofs en het zwaard des Geestes, dat is Gods Woord. Christus moet onze Koning, onze hulpe zijn, en onderling moet ons, zijne onderdanen, de band der liefde trekken. Laat de onderlinge samenkomsten niet na. Laat ieder den ander hooger achten dan zichzelf, en eert de lecraren. „Heb!”, zoo eindigt de martelaar zijnen roerenden brief, voor mij geen andere zorg dan om voor mij te bidden, want ik leg mijzelf en mijne zaak in de handen Gods, wien zij eer en lof tot in alle eeuwigheid.

Aan zijne rechters hooft hij een vertoog aan, waarin hij zeide: „Wij geloovigen zijn in erger conditie dan onder Farao. Het arme Israël werd gedwongen om voor den tyran modder en kalk te bewerken, maar wij worden gedwongen voor den Satan allerlei onreinheden te doen. Israël kon geen toestemming krijgen om naar de woestijn uit te trekken, en de Christen kan geen permissie krijgen om zijn Heiland in de plaats waar hij woont te prijzen. Ten slotte heeft Israël, ondanks Farao, van zijnen God vrijheid ontvangen om weg te gaan en Hem te dienen. Zoo zullen ook de geloovigen zich in deze dagen van God de vrijheid zien geschonken, om hem te aanbidden in geest en in waarheid. Hem openlijk te danken en te loven, zijne wonderen te bezingen zonder eenige vrees, hoe Satan en Antichrist hiertegen ook mogen woeden.”

Nadat de martelaar dit vertoog had ingediend en bij zijne geloofsbelijdenis volhardde, werd hij naar een lager gelegen cel vervoerd, waar hij tot den 26sten October bleef. Hier werd hij zoowel door den Satan als door de